

Asia: VN/33762/2023

Arviointimuistio terveydensuojelulainsäädännön kokonaisuudistusta varten

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä arviointimuistiosta

Kokonaisuudessaan arviointimuistiossa on erittäin hyviä, kannatettavia ja tärkeitä ehdotuksia.

Luku 1 - Taustaa kokonaisuudistuksesta

-

Luku 2 - Nykytilan kuvaus

-

Yleistä

-

Luku 1 - Yleiset säännökset

Viranomaisen antamat suositukset ovat ongelmallisia.

Terveyshaitta-termistön kehittäminen ehdotuksen mukaan vaikuttaa hyvältä.

Radonin valvonnassa on päällekkäistä valvontaa, terveydensuojeluviranomaisen valvontaan kuuluvat kohteet ovat yleensä myös työpaikkoja, joten sen osalta olisi tarpeen harkita toimivallan selkiyttämistä.

Luku 2 - Viranomaiset ja niiden tehtävät

Riskiperusteisuuden korostaminen on hyvä uudistus ja kannatettavaa, samoin reaktiivisen valvonnan sisällyttäminen selvemmin tehtäviin. Tähän tarvitaan kuitenkin arviointityökaluja, mieluiten valtakunnallisia.

Termin omavalvonta sijasta termi toimijan selvilläolovelvollisuus on kuvaavampi ja helpompi toimijan ymmärtää.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen velvollisuus päivystykseen tai varallaoloon myös virka-ajan ulkopuolella on tarpeellinen lisäys lakiin. Päivystyksen/varallaolon järjestäminen etenkin pienissä yksiköissä voi kuitenkin olla haastavaa henkilöstöä liikaa kuormittamatta. Onkin tärkeää mahdollistaa esimerkiksi valvontayksiköiden yhteistyö päivystyksen järjestämisessä ja riittävä tuki mm. Lupa- ja valvontaviraston yleisen päivystyksen avulla.

Perustelumuistioon on kirjattu hyviä tavoitteita lainsäädännön kehittämiseksi liittyen laboratoriopalveluihin häiriötilanteissa.

Luku 4 - Ilmoituksenvarainen toiminta

Uimarannat: Uimarantojen osalta pienen yleisen uimarannan ja yleisen uimarannan määrittelyä tulee tarkentaa. Nykyisellään yleisen uimarannan määritelmässä on, että uimarantaa käyttää huomattava määrä uimareita ja pienen yleisen uimarannan määritelmässä uimarannalla ei odoteta käyvän huomattavaa määrää uimareita. Määrittely on liian epämääräinen ja luokittelu kuitenkin vaikuttaa valvontaan, erityisesti, jos todetaan, että pieniä yleisiä uimarantoja ei ole tarpeen valvoa enää lainkaan.

Riskiluokituksessa suuren, kohtalaisen, vähäisen riskin kohteet tulee olla tarkasti määriteltä valtakunnallisten tulkintaerojen välttämiseksi. Päiväkotien, lasten ja nuorten kokoontumispaikkojen, sekä oppilaitosten osalta riskiluokittelussa tulisi huomioida tiloissa vietetyn ajan suuruus, sekä kävijämäärät. Osana julkista ja kaupallista toimintaa olevien muutoin vähäisen riskin kohteiden talousveden valvonta tulee huomioida.

Yksi ilmoitus toimipaikkaa kohden hyvä.

Terveydenhoitoalan toimijoiden rajaaminen ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle hyvä uudistus.

Suurten yleisötilaisuuksien lisääminen ilmoitusvelvollisuuden piiriin selkeyttää ja yhdenmukaistaa valvontaa.

Terveydensuojeluviranomaisen tehtäviin ei tule lisätä rakennusvalvontaviranomaisen toimivaltaan kuuluvia asioita. Toiminnanharjoittajan velvollisuus on oma-aloitteisesti selvittää rakennuksen luvan mukainen käyttötarkoitus.

Käyttäjien ilmoittaminen havaituista haitoista tai puutteista eri viranomaisille tulee tehdä helpoksi (esim. majoitustoiminta), mutta on huolehdittava siitä, että käytettävä järjestelmä on toimiva.

Luku 5 - Talousvesi ja lämmin käyttövesi

Talousveteen liittyvä lainsäädäntö vaatii yksinkertaistamista ja selkeytystä, kokonaisuus on haastava hallittava etenkin pienemmille toimijoille, mutta myös viranhaltijoille. Kevennykset pienille laitoksille ja erityisesti ostovesilaitoksille ovat kannatettavia, ja tätä on syytä tutkia tarkemmin valmistelussa.

Pieniä yksiköitä koskeva talousvesiasetus 401/2001 tulee uudistaa ja sääntelyä kehittää niin, että hallinnollista taakkaa ei pienille laitoksille lisätä, mutta huomioidaan kuitenkin riittävä riskiperusteinen talousveden laadun valvonta.

Asetuksen 401/2001 noudattamisesta tehtävästä hallinnollisesta päätöksestä luopuminen on kannatettavaa.

Elintarvikehuoneistojen talousveden valvontaa koskevien säännösten tulkintaa tulisi selkeyttää, miltä osin valvonta kuuluu terveydensuojeluviranomaiselle ja miltä osin elintarvikevalvontaviranomaiselle.

Tarve ottaa talousvesinäytteitä voi koskea koko ympäristöterveydenhuollon tarkastajia, onko tarkoituksenmukaista kaikkien osoittaa näytteenottajan pätevyys.

Luku 6 - Jätteet ja jätevedet

Jätevesiä koskevan säätelyn osalta toimivaltakysymykset ja vastuunjako ympäristönsuojeluviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen välillä ovat joiltain osin epäselvät. Hienoa, että yhteistyön merkitys on noteerattu ja vastuunjakoon pyritään saamaan selvennystä!

Kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien riskinarviointiin liittyen terveydensuojeluviranomaiselle esitetään aiempaa merkittävämpää roolia. Tältä osin terveydensuojeluviranomaiselle tulee järjestää riittävästi koulutusta ja arviointityötä helpottavia työkaluja. Päällekkäistä työtä ympäristönsuojeluviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen välillä tulee välttää.

Luku 7 - Asunnon ja muun oleskelutilan sekä yleisten alueiden terveydelliset vaatimukset

Tärkeää on, että vastuut haittaeläinten torjuntatoimenpiteistä ja kustannuksista ovat selkeästi laissa.

Yleisötilaisuuksien ja julkisten alueiden käymälöihin liittyvät tarkennukset ovat tarpeen. (mm. lukumäärät, sijainti, puhtaanapito yms.)

Siivottomuutta koskeva oma säännös terveydensuojelulakiin on hyvä, missä määritellään selkeästi, milloin siivottomuus on terveydensuojelulain vastainen.

Lisäksi huomioitavaa, että arviointimuistiossa esitetyt ehdotukset 27§ koskien ovat kokonaisuudessaan kannatettavia.

Luku 9 - Hautausmaat ja hautaaminen

Haudatun ruumiin siirtoa koskevan valvonnan siirto hautaustoimilakia valvovalle viranomaiselle on perusteltua.

Terveydensuojeluviranomaisen roolin selkeyttäminen hautaamiseen ja ruumiin säilyttämiseen liittyvissä asioissa huomioiden myös poikkeusolot.

Luku 10 - Tiedonhankinta, tarkastus ja valvonta

Toimintaympäristön huomioiminen nykyaikaan on hyvä asia.

Luku 11 - Tutkimuslaboratoriot ja maksut

Perusmaksujen periminen kohteilta, jotka eivät kuulu suunnitelmalliseen valvontaan, tuntuu kohtuuttomalta. Kyseinen kohderyhmä on arvioitu riskinarvioinninperusteella kohtalaisen riskin kohteeksi ja ovat usein pienimuotoista toimintaa.

Luku 12 - Kiellot ja määräykset

Määräysten antaminen tarvittaessa toissijaiselle vastuussaolevalle on tarpeellinen lisäys.

Luku 13 - Pakkokeinot ja seuraamukset

Ehdotukset kehotuksen ja seuraamusmaksun lisäämiseksi lakiin ovat tärkeitä.

Luku 14 - Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

-

Luku 15 - Erinaisia säännöksiä

-

Tietojärjestelmät

Vati-tietojärjestelmän kehittäminen keskitetysti toimivaksi arkistoksi säästäisi myös paikallisviranomaisen aikaa, kun asiakirjoja ei tarvitsisi tallentaa enää erikseen kunnan asianhallintajärjestelmään.

Terveydensuojelulain hallintomenettelyjen arviointi ja kehittämistarpeet

-

Liite 1 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/5015)

Kokonaisuudessaan kaikki asetuksen ehdotukset ovat kannatettavia ja tärkeitä. Erityisesti tarkennukset seuraaviin ovat tarpeen:

Asuntojen ja muiden oleskelutilojen vaatimukset tulisi säätää tarvittaessa erikseen, jotta niiden soveltamisessa olisi selvää, mitä tiloja kyseiset vaatimukset koskevat. Nämä täsmennykset ja tarkennukset ovat tarpeellisia ja hyviä.

Muun oleskelutilan määritelmä terveydensuojelulain määritelmiin tarpeellinen.

Lämpötilojen arviointiin olevat tarkennukset tarpeen.

Ilmanvaihtoon liittyvät tarkennusehdotukset hyviä, lisäksi ilmanvaihtokanaviston ja laitteistojen puhtauden arviointiin tarvitaan selkeää minimitason määritelmää.

Meluun liittyvät tarkennukset erittäin tarpeellisia.

Toimenpideraja ääneneristävyyden vaatimukset ja tärinälle ovat erittäin tarpeellisia täydennyksiä.

Taloudelliset vaikutukset

Talousveden häiriötilanteisiin liittyvä varallaolojärjestelmä lisää kustannuksia ja muuttaa työajan käyttöä.

Valitusperusteinen tarkastustoiminta tulee jatkossa työllistämään enemmän.

Ympäristövaikutukset

-

Muut ihmisiin kohdistuvat yhteiskunnalliset vaikutukset

-

Rahikainen Tuija
Lappeenrannan seudun ympäristötoimi